

Самулнори – произход, проявление и значение като модерно изкуство

Силвия Симеонова

СУ "Св. Климент Охридски"

II курс, катедра Кореистика

Abstract

This paper is going to provide information about the phenomenon of Samulnori. Samulnori is a genre of percussion music. It originated in Korea. The word samul means “four objects”, while nori means “play”. So it means “to play with four objects”. In addition to considering the meaning of the concept, one of the main tasks is to trace the genesis, as well as possible predecessors, to arrive at the current manifestation of this genre etc.. There are various theories about the origin — as the most common, Samulnori is based on Pungmulnori, Nongak (they have relations with the farmers’ music) and Namsadang (male group that performs various acrobatic tricks). It’s emphasis will be placed on the four musical instruments — Kkwaenggwari, a small gong; Jing, a larger gong; Janggu, an hourglass-shaped drum; and Buk, a barrel drum similar to the bass drum (all of these instruments represent the music and the harmony of the nature), as well as on the repertoire (all four parts, from which Samulnori is the most famous one) of musicians through which they captivate their listeners. The last part will discuss the result of Samulnori's influence — a great way to heal people physically and mentally, the appearance of many groups around the world which practice it and gain more and more popularity, the emergence of international scenes and the establishment of ties with other peoples, a successful method to establish contact during diplomatic meetings, a way to preserve Korean culture and present it in a new, updated version, etc.

Увод

В днешно време ставаме свидетели на пречупване на традиционното изкуство през призмата на модерния поглед - било то в сферата на литературата, театъра и т.н. Особено осезаемо е това явление в света на музиката, която позволява смесване на различни стилове, както и заимстване на фрагменти от традиционната музика. Такъв пример е Самулнори (사물놀이)¹, който се появява на базата на традиционната корейска музика, както ще стане ясно по-късно в настоящето изследване. Освен да проследи генезиса на това модерно изкуство, цел на изследването е и да опише начина, по който се проявява, а също и значението му. Казано накратко в тази работа ще бъде “разгадано” това сравнително ново

¹ Самулнори (사물놀이, 四物놀이) – корейски перкусионен музикален жанр.

явление, разпространяващо се с все по-бързи темпове и печелещо множество последователи. Изследването ще следва този модел: отговор на въпроса в какво се изразява Самулнори, произход на жанра, инструменти, възпроизвеждащи музиката, както и репертоар. Ще бъде разгледано и положителното влияние, което носи Самулнори на онези, които му се наслаждават. Накрая, но не на последно място, ще се постави акцент и върху разпространението и международния отклик. Темата е актуална и като пример за това може да се даде 30-годишнината от установяване на дипломатически отношения между Република Корея и България, когато на 1 юли 2020 г. се организира културно събитие с участието на формацията „Самулнори Со Йънг“, чиято цел е да бъде посредник на корейската култура². От друга страна, като всяко изкуство то е приносно за едно общество – образова, развива душевния свят и светогледа. В години, когато животът е забързан и високо технологичен, хората имат нужда от момент, в който да намерят спокойствие и хармония. Умело с тази задача се справя Самулнори и именно затова си струва темата да бъде задълбочено разгледана и анализирана.

Същност

Интересно е, че при дефинирането на понятието Самулнори се наблюдават известни разминавания. Най-разпространеното определение е: корейски перкусионен музикален жанр. При направата на смислов „разрез“ на термина *Самулнори* може да са открие, че той е съставен от думите *사물* (*самул*, „четири предмета“) и *놀이* (*нори*, „игра“). Ако проявим още по-голяма прецизност е възможно думата *사물* да се раздели на две: *사* (*са*, „4“) и *물* (*мул*, „предмет“). Така в буквален превод Самулнори е еквивалент на „игра на четири предмета“ или „игра с четири предмета“. В други източници е упоменато, че под *Самулнори* може да се разбира и името на групата на четирима музиканти, отдадени на това да представят и запазват традиционните корейски музика и танц.³

Изследването се концентрира върху първата дефиниция, като се разглеждат въпросните четири „предмета“. Това са четирите ударни инструмента, заради които жанрът се определя като перкусионен, а именно *куенгуари* (꽹과리) – малък гонг, *чинг* (징) – голям гонг, *чангу* (장구) – барабан с формата на пясъчен часовник и *пук* (북) – цилиндричен барабан

² Според статия от сайта на Столична библиотека (01.07.2020).

³ Информацията е въз основа на сайта *사단법인 사물놀이 한울림, Samulnori Hanullim, A Non-Profit Organization* <https://www.samulnori.xyz/>.

(Ким, Но 2020). Всеки един от тях възпроизвежда собствен, специфичен звук и притежава определена символика, която ще бъде обяснена по-нататък в изследването.

След като бе дадена необходимата информация за същността на Самулнори е нужно да се разгледа и зараждането му, за да се проследят корените и развитието му във времето, както и да се установи начинът му на разпространение.

Произход

Има много теории относно произхода на Самулнори. Една от тях е свързана с будизма, в който също присъстват четири инструмента, които се използват в религиозните служби - рибовиден ударен инструмент⁴ *мого* („дървена риба“), *помджон*⁵ („будистка камбана“), *попко*⁶ („барабан Дхарма“) и инструмент във формата на облак *унпан*⁷ („облачна плоча“). Тяхната функция е да пробудят всички съзнателни същества със звука си. Не е ясен генезисът им, но по традиция те често биват изобразявани под формата на стенописи в будистките храмове (Encyclopedia 2018).

Друга теория за възникването на Самулнори може да се намери в труда на Жанин Бунковски “Samulnori Korean Drummers” (Бунковски 2015: 3), в който се обяснява, че това съвременно музикално явление е „комбинация от традициите на фермерската музика и пътуващите артисти *намсаданг*“⁸. От изследването става ясно, че фермерската музика възниква в Корея през III в. с цел да бъде усмирена природата, да се увеличи реколтата и да се повдигне духа на работниците (музиката е динамична). Тогава възниква и *нонгак*⁹ - танцово изкуство, в което движенията наподобяват фермерската работата на полето и което служи за усмиряване на боговете. То се практикува на бойното поле срещу врага, по празници, край оризовите полета, както и в ритуали, свързани с прогонване на злите духове. От снимковия материал, приложен към труда, може да се заключи, че инструментите на фермерите са с малки размери, което ги прави лесно преносими и удобни при изпълнение на танците и акробатичните движения. “Въпреки че музиката на фермерите се развива с цел стимулиране на селската работа, тя постепенно става традиционното селско забавление,

⁴ На кор. 목어 (木魚).

⁵ На кор. 범종 (梵鐘).

⁶ На кор. 법고 (法鼓).

⁷ На кор. 운판 (雲板).

⁸ На кор. 남사당. Корейска пътуваща група, чиито членове са мъже, изпълняващи различни акробатични номера, песни, танци, и т.н.

⁹ На кор. 농악 - традиционно фермерско изкуство.

което се предава от поколение на поколение. То е средство за повдигане на духа във времена на трудности и национални сътресения“, споделя още Бунковски (Бунковски 2015: 4). *Намсаданг* от своя страна се свързва със сценичните изкуства – драми, танци с маски, както и с шамански обичаи. (Бунковски 2015: 4). Изпълнителите са скитащи мъже артисти. При посещенията си в селата те влияят на фермерската музика – забелязва се в акробатиката.

Произходът на Самулнори е свързан и с *пунгмулнори*¹⁰, които са вид фермерски песни. Изпълнението им, придружено от танци, музика и ритуали, е с цел да има богата реколта. Местата, на които се наблюдават, са селата, и по-точно оризищата, за да се отпразнуват „даровете на земята“ (Бунковски 2015).

Всички тези традиции са се предавали от поколение на поколение, за да може да се поддържа духът на народа и националната идентичност на корейците да бъде запазена. Това изиграва ключова роля по време на Японската окупация, когато всякакви ритуали биват забранени. В този случай нематериалното наследство, което остава на корейците под формата на *нонгак* и *намсаданг*, е важно за запазване и сплотяване на народа. Заради забраните от страна на Япония обаче, както след Корейската война и разделянето на страната на Южна и Северна Корея, тези традиции за малко не изчезват.

През 1970 г. корейските студенти започват да проявяват интерес към традиционната култура (Бунковски 2015). През 1978 г. се заражда нова форма на *нонгак*, като тя е именно Самулнори. Идеята се появява в малък театър, където Ким Док Су и други трима музиканти, чиито бащи и учители са изпълнители на *нонгак*, създават този нов музикален жанр. Квартетът се позовава на традиционната музика, но я трансформира под такава форма, че да бъде подходяща за сцена, като по този начин изпъква новаторството на изпълнителите. Съставът на квартета многократно се променя, но не и целта - корейската музика да се запази и разпространи (Encyclopedia 2018). По-късно Самулнори започва да се съчетава и с други видове музика, например джаз. Така жанрът става достъпен за хора от други страни и си спечелва много последователи. Процесът от създаването на трупата „Самулнори“ до международното разпространение е описан в книгата „SamulNori: Contemporary Korean Drumming and the Rebirth of Itinerant Performance Culture (Chicago Studies in Ethnomusicology)“ от Нейтън Хеселинк, 2012 г. Там се разкриват дългият път и успехът, който този жанр трупата в продължение на години, утвърждаването и развитието на собствената и световната сцена.

¹⁰ На кор. 풍물놀이.

Инструменти и възпроизвеждане на звук

По отношение на инструментите в изследванията на Бунковски (Бунковски 2015) и Ким и Но (Ким, Но 2020) се наблюдава пълно припокриване що се отнася до описанието и символиката им. В основата на Самулнори са барабаните и всеки един от тях представя природен елемент. Ким и Но (2020) твърдят, че корейските барабани репрезентират идеята за *ин* и *ян*. Балансът може да бъде открит между инструментите като два от тях са изработени от метал, а другите два - от кожа. Металът символизира *ян*. В китайската философия това е небето, мъжкото начало и светлината. Обратно, другите два инструмента са *ин* - женското начало, земята и тъмнината.

Първият инструмент, който ще бъде разгледан, е *куенгуари* или „малкият гонг“. Изработен е от месинг и затова звукът, който издава, е остър. Музикантът, който свири на *куенгуари* си служи и с бамбукова палка. В книгата „K-drum Janggu“ е предоставена информация за това как трябва да бъде разположен инструментът спрямо тялото, както и позицията на двете ръце (едната от тях заглушава звука и го прави по-мек). Силата на звука се регулира като се преценява дали с палката да се нанесе удар в центъра (за по-силен) или в периферията (за по-слаб звук). Това най-често е водещият инструмент (от другите три), както е било и в традиционната музика. Природният елемент, на който отговаря *куенгуари*, е светкавица.

Следващият инструмент е *чинг* или „големият гонг“. За него Ким и Но (Ким, Но 2020) пишат, че по размери е по-голям от *куенгуари*, но има сходна изработка. Според тях *чинг* „Маркира началото и по-важните моменти в музикалното изпълнение и по този начин изразява дължината и придава цвят на мелодията. От металните музикални инструменти *чинг* отговаря на ниските тонове. Неговият отзвук е продължителен и „обгръща“ звука на останалите 3 инструмента от квартета. Изпълнението на този инструмент е важно, защото той може да изрази жизнерадостта под формата на танц.“ (Ким, Но 2020) Тук също се използва специална „мека палка“. В книгата „K-drum Janggu“ подробно бива описана позицията на тялото на музиканта като той трябва грациозно да се накланя, да преценява също колко силно да нанася удара върху *чинг* в зависимост от големината на залата. *Чинг* може да бъде закачен на специална рамка, да бъде хванат с едната ръка или и с двете ръце. В миналото той е служил да събира хората на едно място или да ги предупреждава за опасност. Природният елемент, на който отговаря, е вятър.

Третият инструмент от квартета е *чангу*. Той има формата на пясъчен часовник. Покрит е с кожа. Свири се и от двете страни на инструмента, като звукът не е еднакъв - от едната страна е ясен, а от другата - по-висок от този на *лук*. „Самият корпус на инструмента

се състои от два части, свързани помежду си със стеснение. Използват се две палки като едната – *кунче*¹¹ е с топчест връх, а другата *йолче*¹², наподобява перо или дървено гребло.“ (Ким, Но 2020). Тук музикалният ритъм е най-силно изразен. За този инструмент е характерно и следното: “...изпълнява ролята на своеобразен „посредник“ и свързващ елемент между *куенгуари* и *пук*.“ (Ким, Но 2020). Според „K-drum Janggu“ при този инструмент има специфичните позиции, които изпълнителят трябва да заеме (може да е седнал или изправен), за да може *чангу* да е стабилен, тъй като той се носи през рамо. Чрез *чангу* може да се постигнат звуците *тонг*¹³, *кунг*¹⁴ и т.н. *Чангу* символизира дъжда.

Последният инструмент е *пук* – цилиндричен барабан. Той служи за въвеждане на основния ритъм. Изработен е от кожа, а страничната част от дърво. Звукът, който издава, е мощен, а тоновете му са в ниския регистър. Музикантът може да свири изправен и да танцува. При свиренето на *пук* също се използва палка, която е изработена от дърво. За този инструмент в „K-drum Janggu“ са дадени подробни инструкции - как да се контролира звукът, за да бъде приятен. Обръща се внимание и на стойката и плавните движения на ръцете. *Пук* символизира облака.

Части на изпълнението (репертоар)

Репертоарът на Самулнори се разделя на 4 големи части, а именно *Пинари*¹⁵, *Самдо Нонгак Карак*¹⁶, *Самдо Сул Чангу Карак*¹⁷ и *Панкут*¹⁸. По-късно се добавят и още различни музикални форми.

Пинари се свързва с шаманизма и религиозните ритуали. По време на тази част се изричат молитви, отправени към божествата и духовете, с цел да донесат на хората щастие, късмет и благоденствие. В песните има елементи от традиционните корейски митове и вярвания. Често пъти тази първа част на Самулнори може да се наблюдава при започване на нов бизнес или при откриване на нова сграда.

¹¹ 궁채 – вид палка.

¹² 열채 – вид палка.

¹³ 덩 – звук от *чангу*.

¹⁴ 궁 – звук от *чангу*.

¹⁵ 비나리 – част от репертоара на Самулнори.

¹⁶ 삼도 농악가락 - част от репертоара на Самулнори.

¹⁷ 삼도 가락 - част от репертоара на Самулнори.

¹⁸ 판굿 – част от репертоара на Самулнори.

Самдо Сул Чангу Карак е друг елемент от репертоара. Той се отличава с това, че всички четирима изпълнители свирят седнали на *чангу* и изпълняват ритмична музика. Ритмите са знак на три корейски провинции. В началото темпото е бавно, но към края започва да се засилва. Оригиналната идея е само един изпълнител да представя танцовите и музикалните си умения, но в по-късен етап, когато Самулнори се модернизират, фокусът вече се измества върху динамиката на музиката и участието на всички изпълнители.

Самдо Нонгак Карак е най-разпространената форма на Самулнори, позната на повечето хора. В тази част музикантите свирят седнали на четирите инструмента. Акцент се поставя върху противопоставянето на двата гонга с другите два кожени барабана, което показва хармонията и разнообразието в природата. Според Бунковски (Бунковски 2015) в тази част влиза и изпълнението на традиционните фермерски песни, отправени към божествата с цел плодородие.

Панкут е също част от представянето на музикантите, които показват танцовите си умения. От трите гореизброени части тук има най-широко поле за изява на артистичността на всеки участник. По време на тази част се изпълнява и танц с шапки. Интересно е, че в миналото повечето фермери, участвали в тези танцови фестивали, са били въвличани и във войни, което е отразено в хореографията. Въпросните шапки са били оръжия като на панделките са били захващани парчета стъкло и метални шипове. Днес обаче характерът на танца е различен и основната му функция е да забавлява зрителите и да осъществи по-лесна комуникация с тях.

Идеята на всички части от репертоара на Самулнори е да покаже единството на човека с природата и да се достигне до хармония.¹⁹

Лечебни свойства на Самулнори

Музиката е най-добрият начин за лекуване на духа и тялото и Самулнори е чудесен пример за това. Доказателство, че Самулнори може да изцели здравословни проблеми и болести може да се открие в изследването „A case study on the effect of musical experience through Korean music, Samulnori with abdominal breathing on liver cirrhosis“ на Кюн-Джа Ко от 2015 г. От него става ясно как музиката влияе благоприятно на дишането, което довежда и до тонизиране на мускулите в тялото. Според статията 74-годишен мъж успява да излекува цирозата на черния си дроб след като започва да практикува Самулнори. Това може да се

¹⁹ Информацията от раздела „Части на изпълнението и репертоар“ е базирана на „Encyclopedia of Korean Folklore and Traditional Culture. Vol. V. Nongak: Community Band Music, Dance and Rituals in Korea. National Folk Museum of Korea, 2018.

обясни със звуковите вълни, които всеки инструмент издава. Звуковата вълна се възприема от мозъка и по този начин влияе на определено негово поле. Така импулсите, които се изпращат до него, вследствие честотата на звука могат, както е в примера, да имат положително влияние и да накарат мозъка да лекува определена част от тялото. Освен това се повишава синтезирането на хормона серотонин, който се отразява благоприятно на организма. Съществуват и други изследвания, според които всеки от инструментите има положително влияние върху определен орган. „*Куенгуари* стимулира мозъка, а *чинг* пречиства цялата атмосфера. *Чангу* укрепва червата, а *пук* облекчава проблемите със сърцето“, споделя Ким Со Йънг (Ким, Но 2020).

Освен това Самулнори се отразява положително и на душевното здраве на човек. В изследването на Ко от 2015 г. се дава информация как музикантите се чувстват ободрени и успокоени след като са имали представление. Това е начин на релаксация и на поддържане на вътрешната хармония. Усещането е успокояващо и за онези, които се наслаждават на изпълненията и могат да се потопят в красотата на музиката. Така изкуството се доказва като прекрасно лекарство и начин да се намери стабилност и покой във всякакъв аспект.

Международен отклик

Самулнори се развива силно през 1993 г., когато артистите се увеличават от 4 на 30 души. Те си поставят за цел да представят на света корейската култура през погледа на иновацията. В продължение на години изнасяне на безброй концерти този жанр се утвърждава на международната сцена. Започва обмен на музиканти с актьори от Бродуей, осъществяват се важни контакти и с други страни по света. В Европа и Азия също има много представления. Не бива да се пропуска и фактът, че представители на Самулнори се появяват на Олимпийските игри в Гърция. Самулнори използва и *халлю*²⁰, за да получи още по-голяма публичност. Например в България има дисциплина, която се концентрира върху изучаването на Самулнори. В страната се изнасят концерти, има и школи като тази в Институт Седжонг. Това важи и за останалите държави, които дават възможност на това изкуство да навлезе и да стане достояние за хората. По този начин се привлича аудитория, която има възможността да научи нещо ново за страната чрез музиката, да се осъществи контакт с изпълнителите, сред които и носители на езика и така да се изгради връзка между представителите на различните страни. Често хората от други страни продължават да проявяват интерес и по-нататък към

²⁰ Корейската вълна.

Самулнори, като не малка част се включват в ансамбли. Казано по друг начин, Самулнори успява да си спечели много привърженици и участия по чуждестранните сцени.

Заключение

В изследването беше представено съвременното музикално явление Самулнори, което набира все повече популярност. Разясни се какво означава понятието, както и разнообразните начини, по които би могло да бъде тълкувано. Проследени бяха генезисът на този вид модерно изкуство, а също и всичките му възможни корени. Хронологично бяха подредени събитията, довели до създаването на Самулнори във вида, в който го познаваме днес. Бяха описани ударните инструменти, както и отделните части на всяко изпълнение, за да се добие представа по какъв начин си служи Самулнори, за да влияе на публиката. Също така бе поставен акцент върху резултатите от това явление и ползите от него. Несъмнено освен да лекува физически и да развива светогледа на хората, които му се наслаждават, не бива да се забравя, че чрез културата могат да се засилят дипломатическите отношения между различните държави. Именно затова това музикално изкуство трябва да присъства на срещи на високо равнище - за да представи страната в своята пълнота и да прикани отсрещната към същото. Важен е и изводът, че културата е богатство, което трябва да бъде опазено, но и да се актуализира. Именно по тази причина е възможно в бъдеще Самулнори да бъде съчетано с други музикални жанрове (освен джаз) и така да увеличи популярността си, като в същото време носи в себе си елементи от традицията. Самулнори е културно съкровище за всеки кореец, а за чужденците - подходящ начин да се докоснат до един далечен свят и да го опознаят чрез силата на изкуството.

Библиография

Бунковски 2015: Bunkowski, J. Samulnori Korean Drummers. 2015. (online edition) (08.01.2021).

Encyclopedia 2018: „Encyclopedia of Korean Folklore and Traditional Culture. Vol. V. Nongak: Community Band Music, Dance and Rituals in Korea. National Folk Museum of Korea, 2018. (online edition).

Ким, Но 2020: Kim Soyoung, No Suhwan. K-Drum Janggu Basic course in Samulnori for foreigners. Pagijong Press Inc., 2020.

Ко 2015: Kyung-Ja Ko. A case study on the effect of musical experience through Korean music, Samulnori with abdominal breathing on liver cirrhosis. 2015. (online http://oak.go.kr/repository/journal/17541/TJHOB1_2015_v5n3_21.1.pdf)

Хеселинк 2012: Nathan Hesselink. SamulNori: Contemporary Korean Drumming and the Rebirth of Itinerant Performance Culture (Chicago Studies in Ethnomusicology). University of Chicago Press, 2012.

http://www.antiquealive.com/Blogs/SamulNori_Korean_Percussion_Quartet_Music.html

[https://folkency.nfm.go.kr/en/topic/detail/6501?fbclid=IwAR2kZa7G95qJcIqj0fzE5vrK9W](https://folkency.nfm.go.kr/en/topic/detail/6501?fbclid=IwAR2kZa7G95qJcIqj0fzE5vrK9WVUm1D-sVDcyEf8kyS_YorxFNQ8OiIW4)

[VUm1D-sVDcyEf8kyS_YorxFNQ8OiIW4](https://folkency.nfm.go.kr/en/topic/detail/6501?fbclid=IwAR2kZa7G95qJcIqj0fzE5vrK9WVUm1D-sVDcyEf8kyS_YorxFNQ8OiIW4) (12.01.2021)

[https://www.libsofia.bg/page/posts/korejska-folklorna-formacija--samulnori-so-jng--s-](https://www.libsofia.bg/page/posts/korejska-folklorna-formacija--samulnori-so-jng--s-koncert-pred-bibliotekata-na-sofija-9893.php?p=20)

[koncert-pred-bibliotekata-na-sofija-9893.php?p=20](https://www.libsofia.bg/page/posts/korejska-folklorna-formacija--samulnori-so-jng--s-koncert-pred-bibliotekata-na-sofija-9893.php?p=20) (08.01.2021) (“Корейска фолклорна формация "Самулнори Со Ъънг" с концерт пред Библиотеката на София” от 01.07.2020)

www.samulnori.xyz (11.01.2021)

[https://treibhaus.at/kuenstler/567/samul-nori-red-](https://treibhaus.at/kuenstler/567/samul-nori-red-sun?c=S&fbclid=IwAR2kZa7G95qJcIqj0fzE5vrK9WVUm1D-sVDcyEf8kyS_YorxFNQ8OiIW4)

[sun?c=S&fbclid=IwAR2kZa7G95qJcIqj0fzE5vrK9WVUm1D-sVDcyEf8kyS_YorxFNQ8OiIW4](https://treibhaus.at/kuenstler/567/samul-nori-red-sun?c=S&fbclid=IwAR2kZa7G95qJcIqj0fzE5vrK9WVUm1D-sVDcyEf8kyS_YorxFNQ8OiIW4) (13.01.2021)